

Titel: VIII.

Citation: "VIII.", i *Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968.*
Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-g02-shoot-d1e63978/facsimile.pdf> (tilgået 30. juli 2024)

Anvendt udgave: Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

Jeg har følt tillid mig at bemærke, at man i den Forhand ikke kan lade om nogen Statsform, at den er afsluttet god, at den altid og overalt fulde free til opfyldelse, og alle heder kan lige om nogen, at den er afsluttet god, saa at den altid fulde free til Udførelse, at dog Gjættens Sværhed kan tale enten for eller imod denne Statsform, og at der i Historien har været end et par Gange, der kan paahæves for, at Folket, naar den almindelige Stemmeret har været indført, i det for at gjøre en nøjagtig Brug af den Magt, der var bleven det tillid, har læst sig selv til, ved Uret og Ved at efterlade sig det udelukkende Dyr, som vil berettiget til det egen Gavn, men vil til Eftersind og Berettiget vilde Undergang. Og jeg vil spørge, om man ikke er berettiget til, i disse historiske Færd at have en alvorlig og høvelig Ansættelse om, ikke at lade sig ind paa den samme Bane, som ved flere Gange er bleven betragtet, men som altid har ført til det samme Maal, og hver for sig man altid er kommen tilbage; thi var det ja, som en af de Læser sagde, at Frihedens Idee nu er afværgen fra Hælden, og nu først har ladet sig høre, som vilde jeg give han Ret, at Frihedens, som først nu havde adskilt sig, var uinddrægtelig; men den Idee, som i 1848 har gennem Europa, og som vil henrøbe det til den selsomme Afgjort, hvorefter Europa i Skæklagen af det 19de Aarhundrede med Hælden søgte, er ikke den gamle Frihed, der er den selsomme afgjort Idee, der både i Øst og i Vest alderen efter har ladet Hælden paa det Voldsfor, hvor den nu gaar. Gælder denne Idee været hævnet og fandt, ved den ikke saa ofte hede vilkørlig Meneslens og saa ofte bare kommen til fort.

Derfor vil jeg forlange Historien, og jeg tillader mig, uagtet det Banrigt, man har villet sætte Historien i, at tro, at den Vorbesidde dog forlange nogen Paagaaelse, der som vil forlange Historien, siger jeg, saa vil man for, hvorefter den Statsform, hvori Folkets Værdighed fulde komme til Virkelighed — jeg skal først tillade mig herved at gjøre en Bemærkning — i Eftersind Række langsom gennem mange Kamp og Diskussioner har udviklet sig. Der findes i den politiske Verden ligesom i den dybste Verden noget uoplyst Spring; man har ikke i nogen Sæd sin engang forment fra Soverainiteten i det enkelte Land og i den forførelseslignende i det enkelte Land; det er ikke ved Spring, at man kommer frem paa den politiske Bane, men det er ved en jævn, vilig, sindig og derfor ogsaa lille og lidt fremadfriden.

Jeg saa, færdig jeg fælder mig, thi i denne Deel af Forhandlingerne ønsker jeg ikke mere at tage Ordet — gjøre opmærksom paa, at naar den ærede Læser, til hvem jeg nærmest har henvendt mine Ord, først at betragte mig, at jeg kun har villet hævne ved hvad der foreligger, både i Lovordenen, både i Forordningsforlaget, men at jeg ikke fulde have paadist nogen præcis Ved, at hvilken man havde sette noget andet tilfælde for det, der her er foreslået — jeg skal, siger jeg, gjøre opmærksom paa, hvad jeg ogsaa i mit første Beretning har erklæret, at jeg ikke har villet eller efter min Overbevisning om disse Forhandlingers vigtige Gang har troet, at det var det rette Sted til at fremsette nogen Mening om, hvorefter Magten fulde begrænses enten foruden eller forinden, færdig vi komme til det Udførelsesforlag, jeg tilligemed mine Bænk har tilladt mig at stille. Men jeg skal, da jeg, som sagt, ikke efter agter at tage Ordet under denne Forhandling, endnu ogsaa tillade mig at udtale, at om jeg end kan være enig med den ærede Udelukkende Rigtighedsmand (Lidelse) i forskellige af hans Ansættelse om Statsforførelsen Ordning, uagtet vi nære forskjellige Mening om, hvorefter Dyransættelse af Statsforførelsen det tillid, saa kan jeg dog paa ingen Maade dele hans Ansættelse om Soverainiteten, ligesom jeg heller ikke kan ladet, hvorefter det er muligt, at man paa engang vil det constitutionelle Monarki, og paa den anden Side kan Ouder Soverainitetens Deling eller Gjættens af en Deel af den Magt, der fandtes i Kongens Haand, til Folket, for uforenelig hævne. Den Idee, at Folket er Ouder i Kongen, og gennem Kongen udtaler sin Vilje, forekommer mig at høre til hvad jeg vilde kalde Politisk Uret; men naar man saa indvæne dette, troer jeg ogsaa, man vil erkende, at da det, hvad den gamle Meneslensforstand kan ladet, allerede fremsættet Banrigtigheder nok, saa gjer man

rettet i at søge at udnæne her i Diskussionen at indbringe, hvad der nærmest behøves til Udførelsen af det. Thi i det for at oplyse Diskussionen og at lade den til et præcis Resultat, troer jeg, at det, som den ærede Udelukkende Rigtighedsmand i denne Genfærd har sagt, man hævne den langt hævne.

Forsættelse: Det er maaske Forfættelsen uagtet, at denne Forhandling har ladet næsten Uafgjort af en fast Lovfaas; men da det dog kun er en foreløbig Forsættelse med Ved og ikke med faste Støder, saa har jeg ikke tænkt, at jeg tvangt Forfættelsen for nær eller indbringe det Ved ved enten engang at tage Partiet op.

Jeg tillader det ærede Menen, færdig han saa udelukkende har ladet mig Anledning til at svare, og jeg skal først se på det, han omstule det. Jeg indvæne allerede, at min Ansættelse om Kongemagtens Betegning og Stilling i den constitutionelle Stat kan bestræbe med Rænk Uret; men dog vilde jeg hellere lade det det constitutionelle Kongerømmes Myndighed, og jeg er overbevist om, at man enten saa lade det constitutionelle Kongerømme beholde et saadant Myndighed, der er Troens Grundlag, en saadant Tro paa, at den eneste personlige Magt i Staten kan være til, til Troens for alle Indbrættninger, eller at man saa gjøre hele Kongemagten til en Uafgjort. Jeg troer, at derimellem ligger Intet; jeg indvæne kun ladet Anbet opstige; men jeg vil gjerne lade det at hende af den, der er bedre belæret.

I den første Deel af den ærede Læser Forbrag, som indeholder Udførelsen til mig igennem en Række af Spørgsmaal, har han foreholdt mig, at store Statenend og store historiske Græder idelig og itellig have angrebet og udførelst den almindelige Stemmeret som farlig for Statens. Gærdil skal jeg for det første tillade mig at svare, at jeg ikke forsvare den almindelige Stemmeret, men kun den Stemmeret, hvis Begrændning har fundet sit Uret i det foreliggende Udfald, og denne Begrændning forekommer mig ender naturligere end Begrændningen ved Genfærd. Den er nemlig af en voldsomt Art; den var angaaret Ideen, og gaar ud fra, at med Minderen vinder den ringe Mand Mindens, hans Indtægt udrøbes, hans Charakter bliver mere fattig, og da det er Indtægt og Charakterens Udførelse, man vil søge sikrest hos Valgerne, saa forekommer det mig, at denne Begrændning er naturligt, end naar man siger: den Dag, Du kan betale eller bliver Færdig sig selv for en vild Udførelse, hvorefter Du betaler Stat, selv om Du maaske finder dem utillidsmod og en Hælden, skal Du være Valger, og at dette sig selv en lille Bøgen. Det forekommer mig, jeg gjemmer det, at enhver Genfærd og Formæglerbetegning ligesomfor en Dem om de moraliske og ættelige Udførelse, indeholde en Uuansigt, netop af den samme Art som den: for den og den Gjættelse skal Du lide som for en Forførelse; naar man herved virkelig vil ramme Forførelsen efter den moraliske Karakter. Jeg troer, at man herved begaer en matematisk Grundfærd, den nemlig, at man maaler høvede Bænk med Men. Den anden Begrændning, der er hævnet ved Udførelsen, er ligesom af en ganske anden Natur; den vinder sig mere til Mandens virkelige Bættelse som Statsbøger; den siger nemlig: Du skal have høvet fast Udførd som et Ved en vild Tid, færdig Du kan gjere Din Valgeret gjættende. Jeg vil ikke gaae videre ind paa at forsvare, at dette er den bedste Begrændning, der kan findes; men jeg paasæker kun, at den er langt naturligt, end enhver Genfærd eller Formæglerbetegning, der man dog herved meget mere beretter hvad jeg vil kalde Mandens personlige Bættelse og politiske Stilling i Samfundet som selv hævnetende Statsbøger.

Vender jeg mig nu til Behandlingen af Spørgsmaalet om den Betegning, jeg hævner de store Rænk, der hede udtalt sig om denne Sag, saa vil jeg for det første adskilt sig, at om jeg end har ladet mange Udtalelser, saa er der dog mange, som jeg ikke har ladet og ikke har høvet Tid til at lade; men ved Siden heraf siger jeg, at medens jeg med stor Fornøjelse og dyb Grættelse færdig den over mig, sætter jeg dog Titlen over den. Den, der dømte for en lang Karakter ideen, betomte ikke Forførdene, ja, færdig som de nu ere, og en Mand, der har langt mindre Indtægt og Bøgen, end de havde, vil nu kunne lade det Rette om hvad hinde Mand da saa høvet.